

Mediace - efektivní způsob řešení sporů

Author: Klára Tomaierová | Published: 13.08.2013

Pokud přímá negociace mezi stranami selže, je na místě pokusit se do nich zapojit nezávislou třetí osobu, jejímž úkolem má být asistence stranám konfliktu při hledání vzájemně akceptovatelné dohody. Jde o dobrovolný způsob řešení sporu, v rámci kterého mediátor vystupuje jako neutrální, nezávislá a nestranná osoba. Zkušený mediátor umí různými technikami na společných jednáních obrušovat zpravidla vyhocené pozice jednotlivých stran tak, aby směřovaly k dohodě. Pokud ovšem o to není výslovně žádán, svůj názor na předmět sporu „nepublikuje“, stejně tak nehodnotí pozice obou stran a ani jim aktivně nenavrhuje způsob vyřešení jejich sporu.

Společně i zvlášť

Mediátor při společných setkáních pracuje s různými technikami, zejména s otevřenými otázkami, které směřují ke zmírnění vyhocených postojů, jindy místo toho vede oddělená jednání s každým účastníkem sporu zvlášť. Během těchto oddělených jednání může mediátor - jak už bylo řečeno, jen v případě zájmu - analyzovat silné a slabé stránky pozic jednotlivých stran, nacházet argumenty pro a proti, může poskytnout stranám i svůj pohled na věc a může dokonce poskytnout i své stanovisko na možný výsledek sporu, pokud by byl řešen u soudu či v arbitráži. Stejně tak může definovat, co by on sám považoval za spravedlivé a vyvážené vyřešení sporu. Takové názory a stanoviska mediátora nicméně nemají závaznou povahu; jsou jen jednou z technik k řešení sporu, navíc použitou se souhlasem obou stran. Mediátor tak v podstatě plní roli vyjednávače obou stran. Z toho také plyne, že jako takový by měl mít právnické vzdělání a zkušenosti s řešením sporů ve stavebnictví.

Bez ohledu na to, jaké techniky mediátor v průběhu mediace použije, každá obvykle začíná společným setkáním všech zúčastněných a mediátora. Na tomto setkání strany prezentují svůj pohled na předmět sporu - a tak se aktivně zapojují do procesu urovnání sporu. Již jen to, že strany slyší pohled na věc od druhého účastníka, může mít pozitivní efekt. Jak již bylo řečeno, účastníci navíc mají v případě zájmu možnost slyšet i nezávislý názor na věc, což může být pro efektivní vyřešení sporu rovněž extrémně přínosné.

Úspora nákladů

Mediace má ve srovnání s dalšími způsoby řešení sporů mnoho výhod. Především je mnohem méně nákladná než soud či arbitráž a jen mírně dražší než přímé jednání účastníků konfliktu. V pozadí nízkých nákladů

mediačního procesu stojí více faktorů:

- mediátor si obvykle svou odměnu účtuje na základě hodinových sazeb v rámci předem dohodnutých bloků jednání. Mediace přitom může být provedena během několika málo dnů;
- protože většina mediací ve stavebnictví je obvykle vyřešena v rámci dnů (jde tedy o proces výrazně rychlejší než arbitráž či soudní spor), řešení sporu v mediaci tak zabere méně času managementu všech stran;
- příprava na mediaci je méně náročná než na soudní spor či arbitráž (není třeba zpracovávat žádná písemná vyjádření, opatřovat důkazy apod.);
- účast advokátů v mediaci není povinná, je ovšem možná na základě žádosti stran;
- je-li předmětem sporu majetkové vyrovnání anebo peněžní plnění, zkrácení lhůt šetří náklady stran na úrocích, penále apod.;
- obvykle bývá mediátor lépe obeznámen s problematikou řešeného sporu než rozhodci či soudci a tak může efektivněji a rychleji pomoci stranám v komunikaci problematických otázek jejich vzájemného vztahu;
- neplatí se žádné soudní poplatky, ani poplatky za rozhodčí řízení a související výdaje.

Mediace je rovněž podstatně méně formální než soudní spor či arbitráž a je obvykle pro management stran sporu méně zatěžující a více komfortní - nedochází k nepříjemným výsledkům ze strany soudce nebo advokáta protistrany, předkládání důkazů atd. Mediace ponechává účastníkům kontrolu nad procesem řešení konfliktu a podobou konečného výsledku. Mediace je procesem stran.

Velkou předností mediace je rovněž skutečnost, že dává příležitost stranám vzájemně spolupracovat a dosáhnout dohody, aniž by to nevratně poškodilo jejich vztahy do budoucna, což u soudního sporu či arbitráže rozhodně nebývá pravidlem. Po ukončení konfliktu není strany vítězné ani poražené, mediace v účastnících nezanechává pocity křivdy, nespravedlnosti, rezignace apod. Výsledek konfliktu by neměl být frustrující pro žádnou ze zúčastněných stran, a proto by je neměl motivovat k dalšímu narušování vzájemných vztahů, ale spíše naopak k případné další spolupráci. Plnění vyplývající z dosažené dohody je také psychicky únosnější než „podrobení se rozsudku“. Strany si navzájem i vůči mediátorovi po vyřešení konfliktu zachovávají vzájemný respekt.

(Pokračování najdete na stránkách SF v příštím týdnu.)

Autorka pracuje v advokátní kanceláři Tomaier Legal, jako advokátka a zapsaný mediátor se specializuje na právní vztahy ve stavebnictví.

13.08.2013 08:00, Klára Tomaierová